

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

RELIGIE
(cultul unitarian)

CLASA A XI-A¹

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 3252/ 13.02.2006

București, 2006

¹ Se aplică și la clasa a XII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare prin școala de arte și meserii + anul de completare.

NOTA DE PREZENTARE

Studiul disciplinei *Religie – cultul unitarian* în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul-cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina *Religie* face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile selectate se centrează pe studii confesionale – etică și dogmatică și sunt corelate cu achizițiile dobândite de elevi în perioada anterioară (clasele a IX- și a X-a).

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- Conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- Dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- Asumarea propriei identități religioase
- Responsabilitate în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- Respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- Grija față de apropoale
- Interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

CLASA A XI-A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Identificarea unor concepte și categorii specifice dogmaticii, în învățătura bisericii unitariene	- Esența și unitatea lui Dumnezeu - Toleranța, libertatea religiei; Caracterul omului, tipologia omului potrivit psihologilor
1.2. Utilizarea argumentării și a analizei de text în prezentarea unei probleme de dogmatică	- Sistemul de simbol al mântuirii (învățăturile lui Martin Luther, Jean Calvin, Miguel Serveto) - Dumnezeu ca simbol al monoteismului (în învățăturile lui David Ferenc și ale unitarienilor)

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de argumentări orale sau scrise referitoare la învățătura de credință unitariană	- Tradiția și istoria bisericii - Omul – colaboratorul lui Dumnezeu
2.2. Compararea unor opinii și argumente diferite referitoare la o temă de religie	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Evaluarea unor situații concrete din istoria bisericii și din viața de zi cu zi, din punct de vedere moral-religios	- Condamnarea și moartea lui David Ferenc - Rolul conducătorilor în istoria Bisericii (Janos Zsigmond, Hunyadi Demeter, Enyedi Gyorgy, Toroczkai Mate, Koncz Boldizsar, Szentabrahami Mihaly, Horvath Ferenc, Lazar Istvan, Kriza Janos, Ferencz Jozsef, Brassai Samuel, Berde Mozes etc.)
3.2. Definirea responsabilității implicată de rolul moral-religios ca individ și ca membru al unei comunități	- Structura Bisericii - Omul – partenerul lui Dumnezeu - Rolul tinerilor în biserică

4. Aplicarea învățăturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Aplicarea cunoștințelor religioase în evaluarea unor situații-problemă din viața cotidiană	- Omul – ființă capabilă de autodezvoltare - Caracterul omului - Sensul vieții: fericirea, suferința, nașterea-moartea, problema vieții eterne, menirea omului - Fericirile
4.2. Analizarea procesului de luare a deciziilor în diferite situații din viața individului sau a comunității, pornind de la valorile creștine	- Formele credinței - Caracterul personal al credinței - Rolul credinței în procesul de decizie (credința diferitelor personaje din Biblie)

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Stabilirea de corelații între procesele istorice și formele credinței	<ul style="list-style-type: none">- Religia Torei- Religia creștină în epoca medievală- Noi forme de căutare ale Tatălui (formele de erezie și epoca renașcentistă)- „Cogito ergo sum” și noile forme de căutare după traduceriile lui Erasmus din Rotterdam- Formele credinței
5.2. Utilizarea tehnicilor de analiză literară și lingvistică în interpretarea textelor religioase	<ul style="list-style-type: none">- Parabolele lui Isus- Sistemul de simbol în parabolele lui Isus (împărăția cerurilor, Tată, gazdă)- Învățăturile lui Isus despre Dumnezeu

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

I. Tradițiile și istoria bisericii

1. Religia Torei
2. Religia creștină în epoca medievală
3. Noi forme de căutare ale Tatălui (formele de erezie și epoca renașcentistă)
4. „Cogito ergo Sum” și noile forme de căutare după traduceriile lui Erasmus din Rotterdam
5. Sistemul de simbol al mântuirii (învățăturile lui Martin Luther, Jean Calvin, Miguel Serveto)
6. Dumnezeu ca simbol al monoteismului (învățăturile lui David Ferenc)
7. Biserica Unitariană – structura, rolul conducătorilor în istoria bisericii (Janos Zsigmond, Hunyadi Demeter, Toroczkai Mate, Koncz Boldizsar, Szentabrahami Mihaly, Horvath Ferenc, Lazar Istvan, Kriza Janos, Ferencz Jozsef, Brassai Samuel, Berde Mozes; Balazs Ferenc etc.)
8. Rolul tinerilor în biserică
9. Toleranța, libertatea religiei

II. Omul – colaboratorul lui Dumnezeu

1. Esența și unitatea lui Dumnezeu
2. Căile de cunoaștere a lui Dumnezeu (rugăciunea, diferitele forme ale rugăciunii evreiești, cântecul lui Debora, rugăciunile lui Moise, relația Tată-copil în rugăciunile lui Isus, meditația etc.)
3. Învățăturile lui Isus despre Dumnezeu (parabolele lui Isus; sistemul de simbol în parabolele lui Isus: împărăția cerurilor, Tată, gazdă)
4. Omul – partenerul lui Dumnezeu (caracterul omului, tipologia omului potrivit psihologilor)
5. Formele credinței; credința religioasă, credința activă
6. Caracterul personal al credinței; credința, speranța, iubirea
7. Rolul credinței în procesul de decizie (credința diferitelor personaje din Biblie)
8. Omul – ființă capabilă de autodezvoltare (motivul chipul lui Dumnezeu, prin parabolele: tânărul bogat, lucrătorii de vie)
9. Sensul vieții: fericirea și suferința, nașterea-moartea, problema vieții eterne, menirea omului
10. Fericirile

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară de **Religie – cultul unitarian** sunt centrate, în clasa a XI-a, pe studii confesionale – etică și dogmatică, fiind grupate în două domenii tematice: (I) *Tradițiile și istoria bisericii* și (II) *Omul – colaboratorul lui Dumnezeu*.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră privind importanța și rolul diferitelor elemente (de dogmatică, de morală creștină, de istorie a religiilor);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- utilizarea unor metode active precum învățarea prin descoperire, învățare problematizată, învățare prin cooperare, care contribuie la dezvoltarea capacității de cunoașterea de sine și a celorlalți;
- crearea și rezolvarea unor situații-problemă de etică aplicată, în contextul cărora elevii pot înțelege rolul și libertatea deciziei ca factor al dezvoltării personale;
- elaborarea de proiecte și portofolii pe teme de religie;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri) pe teme diverse (exemple: Martirajul primului episcop – un nou început; Pildele trecutului – Oare cum ne comportăm noi; Menirea mea; Cum pot fi fericit în lumea contemporană);
- organizarea de exerciții de lectură și de interpretare a unor texte din domeniul religios (exemple: Augustin, Tomasso D'Aquino, Ferenc David, Gyorgy Enyedi, Mihaly Szentabrahami);
- utilizarea noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale în procesul de predare-învățare (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.